

Kaasut mahdollistavat hiilineutraalin yhteiskunnan – me tarjoamme sille alustan

Lähtökohdat

- Vetyyn ja puhtaisiin kaasuihin liittyy Suomessa suuria mahdollisuuksia. Ne perustuvat puhtaaseen sähköön etenkin maatuulivoiman kautta. Vetymarkkina- ja infrastruktuuri mahdollistaa Suomen kehittymisen kansainvälisiä investointeja houkuttelevaksi ympäristöksi, mikä onnistuessaan luo sekä korkean jalostusasteen työpaikkoja että kestäväää kasvua.
- Lisäksi näiden uusien teollisuuden alojen kehitys mahdollistaisi laajemman energiaomavaraisuuden, kotimaisen energian varastoinnin ja sitä kautta huoltovarmuuden myös hiilineutraalissa maailmassa. Tähän pyrkii myös Euroopan komission annettu ehdotus.
- Euroopan komission ehdotus Kaasupaketiksi (asetus- ja direktiiviehdotukset, COM(2021) 804 ja 803)pyrkii:
 - Nostamaan kaasumarkkinat markkinalähtöisyyden, markkinaintegraation ja kuluttajan aseman osalta sähkömarkkinoiden tasolle, jossa kehitys on pidemmällä
 - Luomaan etukäteen Kestävän kasvun/Fit-for-55-tavoitteen mukaisen vision ja viitekehyksen yhteiseurooppalaisen vetymarkkinan kehitykselle – ja välttämään nykyisten energiamarkkinoiden ongelmat tai hitaan kehityksen kohdat
- Suomi ja Pohjoismaat ovat energiamarkkinoillaan edenneet tähän suuntaan, joten kaasupaketti jatkaa sitä ilman perustavan laatuksia muutoksia. Paketista voitaneen tulkita Komission pitkän aikavälin visio: Euroopassa on tulevaisuudessa kaksi pääenergiamarkkinaa infrastruktuureineen, sähkö ja puhdas vety. Nykyinen metaaniin perustuva kaasumarkkina on tärkeä muutostyökalu vuoteen 2050 saakka, mutta sen rooliksi nähdään koko ajan enemmän tukeva kuin kasvun lähde.
- Kaasupaketti perustuu pääosin nykyisen kaasumarkkinan sääntelyrakenteisiin, mutta korostaa tarvetta kiihdyttää puhtaan vedyn rajat ylittävän markkinan kehitystä, sektori-integraatiota edistävää verkostojen yhteissuunnittelua sekä parantaa kuluttajan ja energiayhteisöjen asemaa.

Gasgrid Finlandin lausunnon keskeiset kohdat

- Vaikka ehdotus on kokonaisuudessaan mielestämme toivotun ja ennakoidun mukainen, on Suomen näkökulmasta on seuraaviin kokonaisuuksiin hyvä kiinnittää huomiota ehdotuksen jatkokäsittelyssä.
- Toimenpiteiden kustannustehokkuus, tasapuolisuus ja riittävät siirtymäajat.
- Valtioneuvoston tavoin Gasgrid kannattaa komission vetymarkkinoiden ja -infrastruktuurien operointia koskevia keskeisiä sääntelyehdotuksia. Asetuksen ja direktiivin yhdenmukaisuuden varmistaminen on myös kannatettava tavoite.
- Koemme tärkeäksi myös sääntelyn selkeyden ja kustannustehokkuuden, koska koko Fit-for-55-valmiuspaketin valtava toimeenpano on toteutettava verraten lyhyessä aikataulussa. Tähän liittyen tuemme mm. Valtioneuvoston kantaa liittyen ENNOH:iin.
- Gasgrid jakaa Valtioneuvoston näkemyksen, että komissiolle delegoitavien toimivaltuuksien tulisi olla tarkkarajaisia, oikeasuhtaisia, tarkoituksenmukaisia ja hyvin perusteltuja. Tämä on erityisen tärkeää koskien puhtaita kaasuja (low carbon) eri säädöksissä.
- Tuemme myös Valtioneuvoston kantaa liittyen toimitusvarmuusvarastoihin ja vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöön. Pidämme tärkeänä Suomen kannalta, että kansalliset monipuoliset keinot yksityisen ja julkisen sektorin yhteisapelillä ovat myös tulevaisuudessa käytettävissä. Puhtaiden kaasujen ja niiden johdannaisten kuten synteettisen metaanin potentiaali myös huoltovarmuusnäkökulmasta olisi hyvä arvioida pitkällä tähtäimellä.
- Lopuksi korostamme myös sääntelyn ennustettavuuden sekä vetyhankkeiden luvitusten sujuvoittamista. Tähän liittyen asetuksen ja siihen liittyvän asetusehdotuksen suunta laajemman sektori-integraation ja rajat ylittävän yhteistyön lisäämiseksi on kannatettava.

